

AUKŠTAITIJOS
AMATŲ KELIAIS

PA AUKŠTAITIJAS
AMATU CEĻIEM

ALONG THE PATHS OF
AUKŠTAITIJA CRAFTS

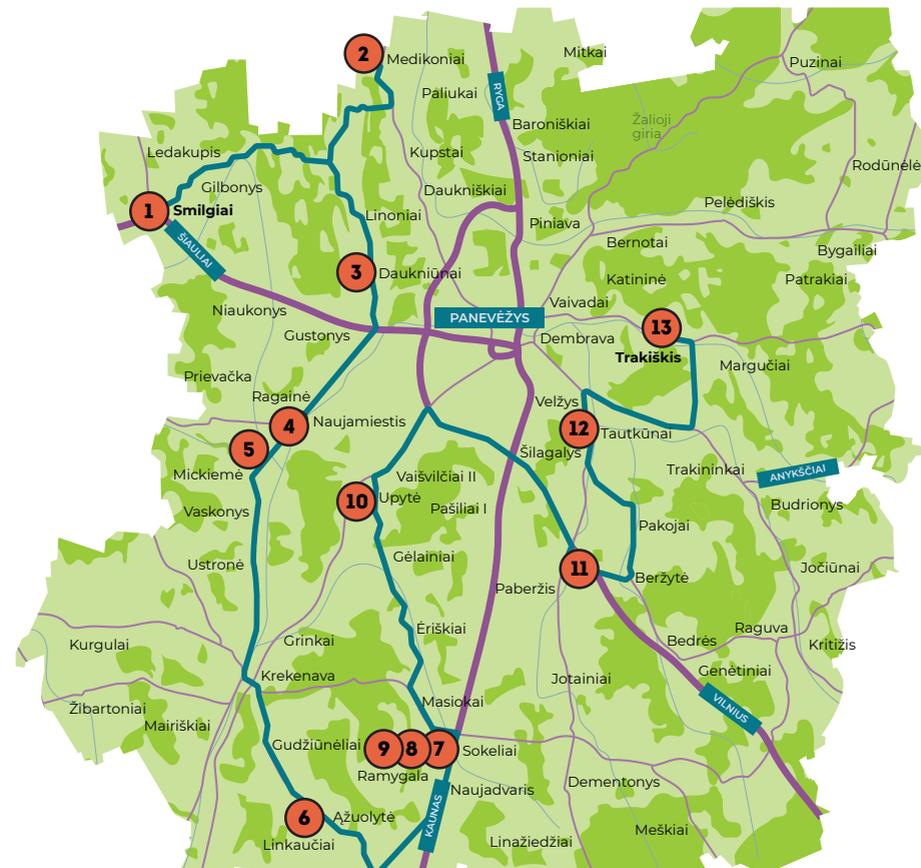

Projekta tiksls – skatīti tvaru tradicionālās amatniecības iegūdzību, ietaupot un atbalstot to kā kopīgu Latvijas un Lietuvas pārobežu teritorijas kultūras un vēstures mantojumu un kopīgu tūrisma produktu, kas varētu piesaistīt tūristu interesi. Tas būs vērsts uz amatniecības nozari un vietējiem amatniekiem un māksliniekiem kā vietējās kultūras mantojuma un Latgales un Zemgales reģionu tradīciju saglabātājiem un veicinātājiem Latvijā un Utenas un Panevėžas apgabalos Lietuvā. Projekta mērķis ir veicināt tradicionālo amatniecības prasmju ilgtspējīgu izmantošanu, saglabājot un attīstot to kā kopīgu Latvijas un Lietuvas pārobežu teritorijas kultūras un vēstures mantojumu un kopīgu tūrisma produktu, kas varētu piesaistīt tūristu interesi. Tas būs vērsts uz amatniecības nozari un vietējiem amatniekiem un māksliniekiem kā vietējās kultūras mantojuma un Latgales un Zemgales reģionu tradīciju saglabātājiem un veicinātājiem Latvijā un Utenas un Panevėžas apgabalos Lietuvā. Projekts attīstīs kopīgus amatniecības tūrisma produktus – Tour de Crafts, veicinot zaļo / ekoloģisko un kultūras tūrisma augšanu.

The project intends to stimulate sustainable use of traditional skills in craftsmanship by preserving and promoting it as a common feature and joint tourism product of the cultural and historical heritage of the Latvia-Lithuania cross-border area that could attract the interest of tourists. It will be targeted at the sector of craftsmanship and local craftsmen and artists as preservers and promoters of local cultural heritage and traditions of Latgale and Zemgale regions in Latvia and Utena and Panevėžs counties in Lithuania. The project will develop joint tourism product in craftsmanship – Tour de Crafts – enhancing the increase of the green/eco and cultural tourism.

The project will develop joint tourism product in craftsmanship – Tour de Crafts – enhancing the increase of the green/eco and cultural tourism.

The project will develop joint tourism product in craftsmanship – Tour de Crafts – enhancing the increase of the green/eco and cultural tourism.

PANEVĖŽIO PANEVĖŽAS PANEVĖŽYS
 R A J O N A S R A J O N Ā D I S T R I C T

PANEVĖŽIO RAJONO AMATININKAI

Panevėžio rajone puoselėjami didžiausio Lietuvos etnografinio regiono – Aukštaitijos – amatai ir kultūrinis paveldas. Gausybė amatininkų, kultūros centrų uoliai dirba, kad išsaugotų ir gaivintų mūsų krašto kultūrinį paveldą. Unikaliame iš šiaudų ir molio pastatyname Upytės tradicinių amatų centre buriasi senųjų amatų puoselėtojai. Susipažinti su autentiška aukštaičių buitimi kviečia Smilgių etnografinė sodyba, Daukniūnų menų dirbtuvėse mokoma odininkystės amato. Su lietuviškuoju paveldu supažindina ne tik viešosios kultūrinės įstaigos, į savo dirbtuves kviečia ir pavieniai amatininkai: puodžius Romas Galiauskas, kalvis Saulius Kronis. Pagal senąsias lietuvių tradicijas kepti duoną moko Albinas ir Audronė Kisieliai. Naujamiesčio kultūros centras-dailės galerija ir Ramygalos kultūros centrai siūlo gausybę edukacinių programų: nuo keramikos iki šiaudinių sodų rišimo, nuo vilnos vėlimo iki žvakių liejimo, grojimo pučiamaisiais ir mušamaisiais muzikos instrumentais. Amatų rezidencijoje „Savos erdvės“ kuria Laima Kiškienė, čia vykdomose programose – ne tik tradiciniai lietuviški amatai, bet ir tolimų kraštų rankdarbių technikos. Panevėžio rajone pažinsite svečius iš tolimų kraštų – alpakas, jų ūkyje išgarsite apie vilnos kelią. Gyvūnų mylėtojų laukia dar viena pažintis – šįkart su Angoros ožkomis bei jų moherio paslaptimis. Savos paslaptys ir šimtamečiame Senajame Ramygalos malūne, pastatytame dar 1929 metais. Jis išsaugojo autentišką įrangą, kuri iki šių dienų mala miltus, malūnininkas Jonas Plučius pristato grūdo virsmą. Rajone puoselėjamas žolininkystės amatas bei draugiška mums liaudies medicina, kurių paveldą kūrybiškai pristato Trakiškio žolininkės, besidalijančios senaisiais gydymo receptais.

PANEVĒŽAS RAJONA AMATNIEKI

Panevėžas rajonā tiek kopti lielākā Lietuvas etnogrāfiskā reģiona – Aukštaitijas – amati un kultūras mantojums. Daudz amatnieku un kultūras centru cītīgi strādā, lai saglabātu un atdzīvinātu mūsu novada kultūras mantojumu. Unikālajā no salmiem un māla būvētajā Upietes tradicionālo amatu centrā pulcējas seno amatu kopēji. Iepazīties ar autentisku aukštaišu sadzīvi aicina Smilģu etnogrāfiskā sēta, Daukņūnu mākslu darbnīcās tiek apgūts ādas apstrādes amats. Ar lietuvisko mantojumu iepazīstina ne tikai kultūras iestādes. Savās darbnīcās ielūdz arī atsevišķi amatnieki – podnieks Romas Gaļausks un kalējs Sauļus Kronis. Pēc senām lietuviešu tradīcijām maizi cept māca Albins un Audrone Kisiēļi. Naujamiesta (liet. Naujamiestis) kultūras centrs-mākslas galerija un Ramīgalas kultūras centrs piedāvā daudz izglītojošu programmu: sākot no keramikas līdz salmu puzuru siešanai, no vilnas veļšanas līdz sveču liešanai un pūšamo un sitamo mūzikas instrumentu spēlēšanai. Amatu rezidencē “Savi plašumi” (liet. Savos erdvēs) radoši strādā Laima Kiškiene, šeit īstenotajās programmās var apgūt ne tikai tradicionālos lietuviešu amatus, bet arī tālu zemju rokdarbu tehnikas. Panevėžas rajonā varēsiet iepazīties ar viesiem no tālām zemēm – alpakām, bet to saimniecībā izzināt par vilnas apstrādes ceļu. Dzīvnieku mīļotājus gaida vēl viena iepazīšanās – šoreiz ar Angoras kazām un to vilnas – mohēras – noslēpumiem. Savi noslēpumi ir arī smtgadīgajās Vecajās Ramīgalas dzirnavās, kas uzbūvētas vēl 1929. gadā. Tajās saglabājies autentisks aprīkojums, ar kuru vēl aizvien var malt miltus, dzirnavnieks Jons Plučus iepazīstina ar graudu pārvērtībām. Rajonā tiek kopts arī ārstniecisko zāļu pārzināšanas amats un mums draudzīgā tautas medicīna. Ar šo mantojumu radoši iepazīstina Trakišku zāļu sievas, kas labprāt dalās ar senām ārstniecības receptēm.

CRAFTSMEN OF THE PANEVĒŽYS DISTRICT

Crafts and cultural heritage of the largest Lithuanian ethnographic region – Aukštaitija – are cultivated and cherished in Panevėžys district. Many artisans and cultural centres are working diligently to preserve and revive the cultural heritage of our region. The unique Upytė Traditional Crafts Centre, built of straw and clay, is a gathering place for the fosterers of old crafts. The Smilgiai Ethnographic Homestead invites you to get acquainted with the authentic Aukštaitija lifestyle, while the Daukniūnai Art Workshop teaches the craft of leatherwork. Not only public cultural institutions, but also individual craftsmen invite visitors to their workshops to learn about Lithuanian heritage: potter Romas Galiauskas, blacksmith Saulius Kronis. Albinas and Audronė Kisieliai teach how to bake bread according to old Lithuanian traditions. The Naujamiestis Cultural Centre–Art Gallery and Ramygal Cultural Centres offer a wide range of educational programmes: from pottery to straw gardens, from wool felting to candle making, to playing wind and percussion instruments. Laima Kiškienė works in Savos Erdvės craft residency, where the programmes include not only traditional Lithuanian crafts, but also handicraft techniques from distant countries. In Panevėžys district, you will meet guests from far away – alpacas – and hear about the path of wool on their farm. Animal lovers will have another introduction to Angora goats and the secrets of their mohair. The centuries-old Old Ramygal Mill, built in 1929, has its own secrets. It has preserved the authentic equipment that still grinds the flour to this day, while miller Jonas Plučius presents the story of the transformation of grain. The region nurtures the craft of herbalism and folk medicine, which is friendly to us, and whose heritage is creatively presented by Trakiškis herbalists, sharing their ancient healing recipes.

1

SMILGIŲ ETNOGRAFINĖ SODYBA

Smilgių etnografinė sodyba atkuria autentišką XIX a. valstiečių buitį ir amatus. Sodybą sudaro šeši pastatai: gryčia, kalvė, klėtis, kluonas, tvartas, pirtis ir koplytstulpis. Juose ir greta vyksta edukacinės programos, susipažįstama su kryždirbystės tradicijomis, medžio meistrų darbai, kalvio darbo specifika, sodybos kūrimo papročiai, apavo gamyba. Lankytojai patys mokosi drožti ir atpažinti medienos rūšis, susipažįsta su kalvio darbo įrankiais, klausosi sakmių apie velnią, kalvį ir ugnį, sužino, kaip vyniotis autus, velti veltinį, skobti klumpes, išmoksta raukti nagines. Po įspūdingų kupinos programos vaišinosi rugine duona, sūriu, gira ir kitais aukštaičių valgiais.

SMILŲ ETNOGRĀFISKĀ SĒTA

Smilų etnogrāfiskā sēta rāda autentisku 19. gs. zemnieku sadzīvi un amatus. Saimniecību veido sešas ēkas: dzīvojamā māja, kalve, klētis, rija, kūts, pirts, kā arī krucifikss. Ēkās un blakus tām notiek izglītojošas programmas, iepazīstināšana ar krustu griešanas tradīcijām, kokgriešanas meistarų darbiem, kalēja darba specifiku, saimniecības veidošanas ierāžām, apavu izgatavošanu. Apmeklētāji paši mācās kokgriešanu un koku sugu pazīšanu, iepazīstas ar kalēja darba piederumiem, klausās teikas par velnu, kalēju un uguni, uzzina, kā uzīt autus, velt velteņus, grebt koka tupeles, iemācās raukt pastalas. Pēc iespaidiem bagātas programmas cienājas ar rudzu maizi, sieru, kvasu un citiem aukštaišu ēdieniem.

SMILGIAI ETHNOGRAPHIC HOMESTEAD

Smilgiai Ethnographic Homestead recreates authentic 19th-century peasant household life and crafts. The farmhouse consists of six buildings: a living house, a blacksmith's shop, a granary, a barn, a bathhouse and a chapel pillar. Educational programmes are held in and around them, and visitors learn about the traditions of cross-cutting, the work of wood craftsmen, the specifics of blacksmiths' work, the customs of creating a homestead, and the production of footwear. Visitors learn how to carve and recognise wood species, get acquainted with the blacksmith's tools, listen to the tales about the devil, the blacksmith and fire, learn how to wrap puttees, make felt, carve wooden clogs, and make bast shoes from tree bark. After the exciting programme, they enjoy rye bread, cheese, kvass and other Aukštaitija dishes.

Panevėžio g. 21, Smilgiai
(55.805721, 24.015442)
Tel. +370 455 53 639

ALPAKŲ ŪKIS

Alpakų ūkyje galima ne tik pasigrožėti šiais užburiančiais terapiniais gyvūnais, bet ir sudalyvauti edukacinėje programoje „Vilnos kelias nuo gyvūno iki siūlo“. Susipažinsite su alpakų kilme, auginimu, vilnos kirpimu ir apdirbimo procesais – verpimu, plovimu, o vėliau ir dirbinių gamyba. Kiekviena gija plauinama pačios alpakos augintojos, per metus jai tenka paruošti apie 80 kg vilnos, kuri vėliau vežama į karšyklą. Čia gaminami siūlai, kurie įprastai nedažomi, nes alpakos – spalvingi gyvūnai, o iš jų gaminamos kojinės, pirštinės, šalikai, riešinės, liemenės, kepurės ar antklodės.

ALPAKU SAIMNIECĪBA

Alpaku saimniecībā var ne vien priedāties par šiem apburošajiem dzīvniekiem, kas spēj iedarboties terapeitiski, bet arī piedalīties izglītojošā programmā “Vilnas ceļš no dzīvnieka līdz dzijai”. Varēsiet iepazīties ar alpaku izcelsmi, audzēšanu, vilnas cirpšanas un apstrādes procesiem – vērpsanu, mazgāšanu, bet vēlāk arī izstrādājumu ražošanu. Dziju mazgā pati alpaku audzētāja, gada laikā viņa sagatavo apmēram 80 kg vilnas, kuru vēlāk ved uz kārstuvi. Saimniecībā tiek gatavota dzija, kuru parasti nekrāso, jo alpakas ir dažādās krāsās, no to vilnas dzijas izgatavo zeķes, cimdus, šalītes, maucius, vestes, cepures un segas.

ALPACA FARM

At the alpaca farm, you will not only admire these enchanting therapeutic animals, but also take part in the educational programme “The wool path from animal to thread”. You will learn about the origins and breeding of alpacas, the shearing and processing of wool – spinning, washing, and then the production of articles. Each strand is washed by the alpaca farmer herself, who prepares around 80 kg of wool a year, which is then transported to a combing station. The yarn, which is not normally dyed because alpacas are colourful animals, is used to make socks, gloves, scarves, wristbands, waistcoats, hats and blankets.

Medikonijų g. 14, Medikoniai
(55.881345, 24.220463)
Tel. +370 682 19 653
www.alpacas.lt

DAUKNIŪNŲ MENŲ DIRBTUVĒS

Daukniūnų menų dirbtuvėse vyksta edukacinė programa, kurios metu kviečiama iš arčiau susipažinti su gražia, kokybiška, tačiau kaprizinga medžiaga – natūralia oda ir odininkystės amatu. Per edukaciją atskleidžiamos odos galimybės, subtilybės, apdirbimo būdai ir panaudojimas. Dalyviai gali patys pasigaminti natūralios odos dirbini: raktų pakabuką, saugę, apyranke ar atšvaitą. Odiniai kutai-atšvaitai – originali odos dizainerės Romualdos Galeckienės idėja, sujungianti amatą ir aukštąją madą, saugumą ir grožį.

DAUKŪNŲ MĀKSLU DARBNĪCĀS

Daukūnu mākslu darbnīcās notiek izglītojoša programma, kuras laikā iespējams tuvāk iepazīties ar skaistu, kvalitatīvu, taču kaprīzu materiālu – dabisko ādu, kā arī ādas apstrādes meistara amatu. Izglītojošās programmas laikā tiek atklātas ādas izmantošanas iespējas, dažādas nianšes, apstrādes veidi un izmantošana. Dalībnieki var paši izgatavot dabiskas ādas izstrādājumus: atslēgu piekariņu, piespraudi, aproci vai atstarotāju. Ādas bārkstis-atstarotāji – oriģināla ādas dizaineres Romualdas Galeckienes ideja, kas apvieno amatu un augsto modi, drošību un skaistumu.

DAUKNIŪNAI ART WORKSHOP

The Daukniūnai art workshop offers an educational programme which invites visitors to get to know the beautiful, high quality, yet capricious material – natural leather – and the craft of leatherworking up close. The programme reveals the possibilities, subtleties, processing techniques and uses of leather. Participants can make their own genuine leather item: a keyring, a brooch, a bracelet or a reflector. Leather tassels is an original idea of leather designer Romualda Galeckienė, which combines craftsmanship and high fashion, safety and beauty.

*Kapinės g. 2, Daukniūnai
(55.766941, 24.225629)
Tel. +370 676 36 708
www.romareflectors.lt*

NAUJAMIESČIO KULTŪROS CENTRAS-DAILĖS GALERIJA

Naujamesčio kultūros centras-dailės galerija organizuoja edukacines programas, per kurias dalyviai susipažįsta su ilgaamžė ir ypatingomis terapinėmis savybėmis pasižyminčia medžiaga – šiaudais. Jie lietuviams pasitarnauja ne tik buityje, bet ir kuriant subtilias bei tvrias puošmenas. Programose „Šiaudų fabrikėlis“, „Sukurk interjero puošmeną“, „Šiaudo giesmė“, „Šiaudo švytėjimo galia“, „Kalėdinės puošmenos“ atskleidžiamos unikalios šios medžiagos savybės ir simbolika svarbiausių švenčių kontekste. Naujamesčio pakraštyje įkurtas šiaudinių skulptūrų parkas, kviečiantis lankytojus atkreipti dėmesį į tvarumą, susimąstyti apie beatodarišką vartojimą, žmogaus ir gamtos draugystę. Taip pat vykdoma edukacinė grojimo pučiamaisiais ir mušamaisiais muzikos instrumentais programa, galima susipažinti su Karaimų istorijos ir Lietuvos bažnyčių kronikos ekspozicijomis.

NAUJAMIEŠTIS KULTŪROS CENTRAS-DAILĖS GALERIJA

Naujamiesto kultūros centras-mėkslas galerija organizė izglitojošas programmas, kurās dalībnieki iepazīstas ar ilgmūžīgu materiālu, kam piemīt tīpašas terapeitiskas tīpašības – salmiem. Lietuviešiem tie noder ne tikai ikdienā, bet arī smalku un izturīgu rotājumu izgatavošanai. Programmās „Salmu fabričīņa“, „Izgatavo interjera rotājumu!“, „Salma dziesma“, „Salma mirdzuma spēks“, „Ziemassvētku rotājumi“ tiek atklātas šā materiāla tīpašības un simbolika nozīmīgāko svētku kontekstā. Naujamiesta nomalē izveidots salmu skulptūru parks, kas aicina apmeklētājus pievērst uzmanību izturībai, padomāt par salmu neapdomīgu lietošanu, cilvēka un dabas draudzību. Tāpat tiek īstenota izglitojošas pūšaminstrumentu un sitaminstrumentu mūzikas spēlēšanas programma, var iepazīties ar karaīmu vēstures un Lietuvas baznīcu hronikas ekspozīcijām.

NAUJAMIEŠTIS CULTURAL CENTRE-ART GALLERY

The Naujamiestis Cultural Centre–Art Gallery organises educational programmes where participants get acquainted with straw, a durable material with special therapeutic properties. They are useful not only at home, but also for creating delicate and sustainable decorations. The programmes “Straw Factory”, “Create an Interior Decoration”, “Straw Song”, “Straw’s Glowing Power” and “Christmas Decorations” reveal the unique properties and symbolism of this material in the context of major celebrations of the year. A straw sculpture park on the outskirts of Naujamiestis invites visitors to pay attention to sustainability, to think about indiscriminate consumption and the friendship between man and nature. There is also an educational programme for playing wind and percussion musical instruments, and you can get acquainted with the exhibitions of Karaites history and the chronicles of Lithuanian churches.

Nėries g. 14, Naujamiestis
(55.688697, 24.154186)
Tel. +370 610 05 255
www.naujamesciokultura.lt

ANGOROS OŽKŲ ŪKIS

Panevėžio rajone įsikūręs pirmasis Lietuvoje Angoros ožkų ūkis. Mamos ir dukros auginamos ožkos švelnios kaip avys ir draugiškos kaip šunys. Lankytojai ūkyje ne tik džiaugiasi gyvūnais. Per čia vykstančius edukacinius užsiėmimus daugiau sužino apie Angoros ožkas ir kaip jų plaukai – moheris, tvirtas ir kartu minkštas pluoštas – virsta siūlais. Ožkų auginatojos papasakoja apie senovinį vilnos apdirbimą, kai dar nebuvo karšimo ir verpimo mašinų. Dalyviai mokosi verpti senoviniu rankiniu verpstuku arba nusipinti aukštaitišką juostelę.

ANGORAS KAZU SAIMNIECĪBA

Panevėžės rajonā atrodas Lietuvā pirmā Angoras kazu saimniecība. Mammās un meitas audzētās kaziņas ir maigas kā aitiņas un draudzīgas kā suņi. Apmeklētāji saimniecībā ne tikai priecājas par dzīvniekiem. Izglītojošās programmas laikā var vairāk uzzināt par Angoras kazām un to, kā to mati, ko sauc par mohēru, izturīga, bet vienlaikus mīksta šķiedra – pārvēršas dzijā. Kazu audzētājas pastāsta par vilnas apstrādi senatnē, kad vēl nebija kāršanas un vērpšanas mašīnu. Dalībnieki mācās vērpt ar senlaicīgu rokas vērpstīņu vai nopīt Aukštaitijas jostīņu.

ANGORA GOAT FARM

The first Angora goat farm in Lithuania is located in Panevėžys district. The goats raised by the mother and daughter are as gentle as sheep and friendly as dogs. Visitors to the farm not only enjoy the animals, during the educational workshops they learn more about Angora goats and how their hair – mohair, strong and at the same time soft fibre – is transformed into yarn. Goat breeders tell about the ancient processing of wool, from the times when there were no combing and spinning machines. Participants learn how to spin yarn with an ancient hand-held spindle or make an Aukštaitija ribbon.

Kiršino g. 1, Mickiemė
(55.670817, 24.109570)
Tel. +370 650 56 091

RADVILIŠKIŲ KAIMO KEPYKLA

Panevėžio rajono pakraštyje, ūkininkų Albino ir Audronės Kisielių sodyboje, Radviliškių kaime, pagal senąsias lietuvių tradicijas kepama duona ir rengiami edukaciniai užsiėmimai. Kiekvienas atvykęs gali ne tik stebėti duonos gimimo procesą, bet ir prie jo prisiliesti, minkyti tešlą, įkvėpti duonos raugo kvapo, susiformuoti duonos kepalėlių, pašauti į krosnį ir išsinešti iš kepyklos savo duonutę. Užsiėmimo metu dalyviai supažindinami su ilgu duonos keliu, pavaizduotu sodyboje pastatytame skulptūrų ansamblyje, kalbama apie tikėjimą magiškąja duonos galia, lemiančia derlių, žmogaus, šeimos gyvenimą.

RADVILIŠKŲ CIEMA MAIZNĪCA

Panevėžaus rajona nomalė, zemnieku Albina un Audronės Kisielių saimniecībā Radviliškiu ciemā pēc senām lietuviēšu tradīcijām cep maizi un vada izglītojošas nodarbības. Katrs, kas ieradies, var ne tikai vērot maizes dzimšanas procesu, bet arī tajā piedalīties, mīcīt mīklu, ieelpot maizes ierauga smaržu, izveidot maizes kukulīti, iešaut to krāsnī un iznest no ceptuves savu maizīti. Nodarbību laikā dalībnieki tiek iepazīstināti ar garo maizes rašanās ceļu, kas attēlots sētā izveidotajā skulptūru ansablī. Uzzina par ticību maģiskajam maizes spēkam, kas nosaka ražu, cilvēka un visas ģimenes dzīvi.

RADVILIŠKIAI VILLAGE BAKERY

On the outskirts of Panevėžys, in the village of Radviliškiai, farmers Albinas and Audronė Kisieliūs bake bread according to the old Lithuanian traditions, and organise educational activities at their homestead. Everyone who comes can not only watch the process of bread making, but also touch it, knead the dough, breathe in the flavour of the sourdough starter, shape a loaf of bread, put it in the oven and take their own bread out of the bakery. During the session, participants are introduced to the long path of bread, depicted in the sculpture ensemble built in the homestead, and talk about the belief in the magical power of bread, which determines the harvest and human and family life.

Truskavos g. 12, Linkaučiai
(55.474297, 24.147046)
Tel. +370 687 30 226
www.radviliskiai.lt

„SAVOS ERDVĒS“

Savos erdvēs – istoriniame Ramygalos centre įsikūrusi amatų rezidencija. Čia daugiau kaip dešimtmetį vyksta kūrybiniai simpoziumai, mokymai, vykdomas neformalus ugdymas. Rezidencija pasižymi itin stipria keramikos įrangos baze. Per įvairiausias edukacines programos dalyviai lipdo ir dekoruoja norimus gaminius, pina tekstilines mandalas, lieja bičių vaško žvakes, riša šiaudų sodus, veja tautines juostas, tapo ant šilko, kuria stiklo vitražus, užsiima vilnos vėlimu, susipažįsta su egzotinėmis rankdarbių rūšimis – batikais ir plangi (audinių marginimo technikos, kilusios iš Javos salos), temari (Japoniškas tradicinis rankdarbis).

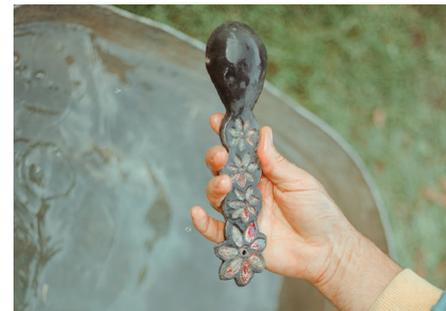
“SAVI PLAŠUMI”

“Savi plašumi” – vėsturiskajā Ramīgalas centrā izveidota amatu rezidence. Šeit vairāk nekā desmit gadus notiek radoši simpoziji, mācības, notiek neformālās izglītības nodarbības. Rezidencē ir spēcīga keramikas aprīkojuma bāze. Dažādās izglītojošās programmās to dalībnieki pēc izvēles lipina un dekorē izstrādājumus, pin tekstila mandalas, lej bišu vaska sveces, sien salmu puzurus, auž tautiskas jostas, apglezno zīdus, rada stikla vitražas, nodarbojas ar vilnas velšanu, iepazīstas ar eksotiskiem rokdarbu veidiem – batik un plangi (audumu krāsošanas tehnikas, kas nāk no Javas salas), temari (Japānas tradicionālie rokdarbi).

SAVOS ERDVĒS

Savos Erdvės is a craft residency in the historic centre of Ramygala. Creative symposia, training and informal education have been taking place here for more than a decade. The residency has a very strong ceramic equipment base. During the various educational programmes, participants mould and decorate preferred products, weave textile mandalas, cast beeswax candles, tie straw decorations, make folk ribbons, paint on silk, create stained glass, make woollen needlework, and get acquainted with exotic types of handicrafts – batik and plangi (techniques of printing fabrics originating from the island of Java), and temari (a Japanese traditional handicraft).

*Darius ir Girėno g. 37, Ramygala
(55.506646, 24.303901)
Tel. +370 600 52 957
www.savoserdves.com*

8

SENASIS RAMYGALOS MALŪNAS

Senajame Ramygalos malūne, pastatytame dar 1929 m., iki šių dienų veikia autentiska to meto įranga. Čia vyksta edukacinė programa „Grūdo virsmas“, kurios metu lankytojai sužino apie miltų gamybą, malūnininkas Jonas Plučius papasakoja malimo procesus ir kaip šį unikalų statinį su visu inventoriumi pavyko išsaugoti iki šių dienų. Nors miltai jau malami naujomis girmomis, senosios – akmeninės – stovi ten pat, kur anksčiau. Visus agregatus – girnas, vėtyklę – sukā ne dyzelinis, kaip kadaise, o elektrinis variklis. Po pažinties su malūnu, edukacijos dalyviai kviečiami paskanauti miltinių patiekalų, blynų, pyrago, duonos.

VECĀS RAMĪGALAS DZIRNAVAS

Vecajās Ramīgālas dzirnavās, kas uzbūvētas vēl 1929. gadā, līdz mūsdienām darbojas autentisks tā laika aprīkojums. Šeit notiek izglītojoša programma “Grauda pārvērtības”, kuras laikā apmeklētāji uzzina par miltu malšanu. Dzirnavnieks Jons Plučius stāsta par malšanas procesu un to, kā šo unikālo ēku ar visu tās inventāru izdevies saglabāt līdz mūsu dienām. Kaut arī milti jau tiek malti ar jauniem dzirnakmeņiem, vecie – akmens – stāv turpat, kur agrāk. Agregātus – dzirnakmeņus un veltājamo mašīnu tagad griež elektrodzīnējs, nevis dīzeļdzīnējs, kā tas bija agrāk. Pēc iepazīšanās ar dzirnavām izglītojošās nodarbības dalībnieki tiek aicināti nobaudīt miltu ēdienus, pankūkas, pīrāgu un maizi.

OLD MILL IN RAMYGALA

The old Ramygala mill, built in 1929, still has authentic equipment from that time. This is where the educational programme “Grain Transformation” takes place, during which visitors learn about the production of flour, miller Jonas Plučius tells about grinding processes and how this unique structure with the entire inventory has been preserved to this day. Although the flour is already ground with new mills, the old ones – the stone ones – stand in the same position where they used to be. All units – the mill, the fan – are driven not by a diesel engine as it once was, but by an electric motor. After getting acquainted with the mill, participants are invited to taste flour dishes, pancakes, cake and bread.

*Darius ir Girėno g. 46 B, Ramygala
(55.504191, 24.302634)
Tel. +370 699 81 131*

RAMYGALOS KULTŪROS CENTRAS

Ramygalos kultūros centras duris atveria kūrybinių veiklų išsiilgusiems suaugusiesiems ir vaikams. Edukacinių veiklų metu lankytojai gali susipažinti su senaisiais virvelių pynimo būdais, vilnos vėlimo ir dekupažo technikomis. Centre rengiamos net kelios edukacinės keramikos programos. Per užsiėmimus pasakojama apie keramikos atsiradimą, technikos ypatumus, gaminami varpeliai, indai, žibintai, angelai, švilpynės, papuošalai ir kiti dirbiniai. Visi gaminiai išdegami ir keliauja į autoriaus namus. Programoje „Šamoto klasika“ dalyviai gamina dekoratyvines šamotines lėkštes, jas patys glazūroja.

RAMĪGALAS KULTŪRAS CENTRS

Ramīgalas kultūras centrs durvis ver pieaugušajiem un bērniem, kas noilgojušies pēc radošām nodarbēm. Izglītojošo aktivitāšu laikā apmeklētāji var iepazīties ar senajiem virvju vīšanas veidiem, vilnas velšanas un dekupažas tehniku. Centrā notiek vairākas izglītojošas keramikas programmas. Nodarbībās var uzzināt par keramikas rašanos un tehnikas īpatnībām, gatavot zvaniņus, traukus, lukturīšus, eņģelīšus, švilpītes, rotaslietas un citus izstrādājumus. Visi izstrādājumi tiek apdedzināti, un tad katrs dodas uz sava autora mājām. Programmā „Šamota klasika“ dalībnieki gatavo dekoratīvus šamota šķīvjus, paši tos glazē.

RAMYGALA CULTURAL CENTRE

Ramygala Cultural Centre opens its doors to adults and children looking for creativity and fun. During the educational activities, visitors can get acquainted with the old ways of rope braiding, wool weaving and decoupage techniques. The centre organises several educational programmes in ceramics. During the workshops, the origin of ceramics, the peculiarities of the technique, and the technique of making bells, vessels, lanterns, angels, whistles, jewellery and other articles are explained. All the products are fired and then go to the artist's home. In the programme "Chamotte Classics", participants make decorative fireclay plates and glaze them.

Vadoklių g. 14, Ramygala
(55.509502, 24.305897)
Tel. +370 455 92 382

10

UPYTĖS TRADICINIŲ AMATŲ CENTRAS

Upytės tradicinių amatų centras įsikūręs naujai įrengtame unikaliame iš šiaudų ir molio pastatytame ekologiškame name. Pagrindinis čia vykdomos edukacinės veiklos akcentas – linininkystės puoselėjimas ir susijusių amatų vystymas. Edukacinių programų gausoje lankytojų laukia pažintis su tekstilės ir kalvystės amatais, bitininkyste, tradiciniu muzikavimu, puodininkyste, žaislų gamyba. Amatų centre vyksta užsiėmimų ciklai, skirti Vėlinių, Kalėdų, Užgavėnių ir Velykų šventėms: liejamos žvakės, veriami šiaudiniai sodai, gaminamos kaukės bei mokomasi margučių puošybos vašku. Periodiškai centre įrengtoje stacionarioje turgavietėje veikia amatininkų turgus, keramikos degimo krosnyse demonstruojamas tradicinės raugo ir juodosios keramikos degimas.

UPĪTES TRADICIONĀLO AMATŲ CENTRS

Upītės tradicionālo amatu centrs atrodas jaunbūvētā un neparastā no salmiem un māliem būvētā ekoloģiskā namā. Galvenais šeit notiekošo izglītojošo aktivitāšu akcentas – linkopības un saistīto amatu kopšana. Izglītojošo programmu daudzveidībā apmeklētājus gaida iepazīšanās ar tekstila darbiem un kalēja amatu, biškopību, tradicionālo muzicēšanu, podniecību, rotaļlietu gatavošanu. Amatu centrā notiek nodarbību cikli, veltīti Veļu dienai, Ziemassvētkiem, Meteņiem un Lieldienām. Tad šeit lej sveces, ver salmu puzurus, taisa maskas un mācās krāsot Lieldienu olas. Centrā izveidotajā stacionārajā tīrgus vietā periodiski notiek amatnieku tīrgus, keramikas apdedzināšanas krāsnīs tiek demonstrēta tradicionālās ar miecvielām apstrādātās un melnās keramikas apdedzināšana.

UPYTĖ TRADITIONAL CRAFTS CENTRE

Upytė Traditional Crafts Centre is housed in a newly renovated, unique eco-friendly house built of straw and clay. The main focus of the educational activities here is the promotion of flax farming and the development of related crafts. The many educational programmes will introduce visitors to textile and blacksmithing crafts, beekeeping, traditional music, pottery and toy making. The craft centre organises a series of activities to celebrate All Saints Day, Christmas, Midsummer and Easter: candle making, straw decorations, mask making and learning how to decorate Easter eggs with wax. Periodically, the centre hosts an artisan market in a stationary marketplace, and pottery kilns are used to demonstrate the firing of traditional tannery and black pottery.

Ēriškių g. 16B, Upytė
(55.646968, 24.226512)
Tel. +370 626 57 415

UPYTĖS TRADICINIŲ AMATŲ CENTRO AMATININKAI:

Irena Ona Vilienė – sertifikuota tautinio paveldo audėja, tautodailininkė. Veda edukacinę audimo programą bei audimo amato – juostų gamybos – mokymus.

Stanislovas Sargautas – tradicinis muzikantas, folkloro ansamblio „Upytės Vešeta“ vadovas. Rengia edukacines tradicinio muzikavimo – šokių, žaidimų, grojimų tradiciniai instrumentais – programas.

Rolandas ir Vyginta Jakuboniai – kalviai. Demonstruoja kalvystės amatą, veda edukacines kalvystės programas.

Audronė Virbalienė – mezgėja, siuvėja. Demonstruoja siuvimo amatą. Veda edukacinę skudurinės lėlytės gamybos programą.

Daiva Pridotkienė – bitininkė. Demonstruoja bitininkystės amatą. Veda edukacijas apie bites ir bitininkus.

Romas Galiauskas – keramikas. Veda edukacinę programą „Molio draugystė“. Demonstruoja puodžiaus amatą, rengia puodžiaus mokymus, demonstruoja raugo keramikos degimo procesą.

UPĪTES TRADICIONĀLO AMATU CENTRA AMATNIEKI:

Irėna Anna Viliene – sertifcēta tautiskā mantojuma audēja, tautas daiļamatniece. Vada izglītojošu aušanas programmu un audēja amata – jostu aušanas – mācības.

Staņislavs Sargauts – tradicionālās mūzikas muzikants, folkloras ansambļa “Upytės Vešeta” vadītājs. Rīko izglītojošas tradicionālās muzicēšanas – danču, rotaļu, tradicionālo instrumentu spēlēšanas – programmas.

Rolands un Vīginta Jakuboņi – kalēji. Demonstrē kalēja amatu, vada izglītojošas programmas par kalēja darbu.

Audrone Virbaliene – adītāja un šuvēja. Demonstrē šuvēja amatu. Vada izglītojošu lupatu lēllīšu izgatavošanas programmu.

Daiva Pridotkiene – biteniece. Demonstrē biškopja amatu. Vada izglītojošas nodarbības par bitēm un biteniekiem.

Roms Gaļausks – keramiķis. Vada izglītojošu programmu “Māla draudzība”. Demonstrē podnieka amatu, organizē podnieka mācības, demonstrē ar miecvielām apstrādājamas keramikas apdedzināšanas procesu.

UPYTĖ TRADITIONAL CRAFTS CENTRE CRAFTMEN:

Irena Ona Vilienė is a certified weaver of national heritage and folk artisan. She runs an educational weaving programme and teaches the craft of weaving – ribbon making.

Stanislovas Sargautas is a folk musician and leader of the Upytės Vešeta folklore ensemble. He organises educational programmes on traditional music making – dances, games and playing on traditional instruments.

Rolandas and Vyginta Jakubonis are blacksmiths. They demonstrate the craft of blacksmithing and lead educational blacksmithing programmes.

Audronė Virbalienė is a knitter and a tailor. She demonstrates the craft of sewing and runs an educational programme on ragdoll making.

Daiva Pridotkienė is a beekeeper. She demonstrates the craft of beekeeping and conducts education about bees and beekeepers.

Romas Galiauskas, a ceramist, leads the educational programme “Clay Friendship”. He demonstrates the potter’s craft, organises potters’ training, and shows the process of firing tan pottery.

© Gintaras Lukoševičius

PUODŽIAUS ROMO DIRBTUVĒLĒS

Puodžius Romas Galiauskas autentīškoje senelio sodyboje įrengtose dirbtuvėse dalijasi savo amato paslaptimis. Miškų apsuptyje lipdant molį, jaučiamas atsipalaidavimas ir malonus kūrybos džiaugsmas, išgaruoja baimė suklysti. Tai ne tik menas, bet ir puiki terapija, molis gražina į vaikystę, suteikia galimybę kurti, keisti, transformuoti ir griauti, bandyti vėl iš naujo. Keramiką yra viena seniausių dailės sričių, jungianti daugybę menų: tapybą, grafiką, skulptūrą ir netgi scenografiją. Visą procesą užbaigia ugnis krosnyje, taigi keramika jungia ne tik menus, bet ir keturias stichijas: ugnį, vandenį, žemę ir orą.

PODNIĘKA ROMA DARBNĪCA

Podnieks Roms Gaļausks autentiskā vectēva sētā izveidotajā darbnīcā dalās ar sava amata noslēpumiem. Mežu ielokā, lipinot mālu, var atpūsties un piedzīvot patīkamu radošu prieku, pazaudēt bailes kļūdīties. Tā ir ne tikai māksla, bet arī izcila terapija. Māls ļauj atgriezties bērnībā, dod iespēju radīt, mainīt, pārveidot un izjaukt, lai mēģinātu atkal no jauna. Keramikā ir viena no senākajām mākslas jomām, kas apvieno daudz mākslu: glezniecību, grafiku, skulptūru un pat scenogrāfiju. Procesu noslēdz uguns krāsnī, tāpēc keramika vieno ne tikai mākslas, bet arī četras stihijas: uguni, ūdeni, zemi un gaisu.

POTTER ROMAS'S WORKSHOP

Potter Romas Galiauskas shares the secrets of his craft in an authentic workshop in his grandfather's farmhouse. When you mould clay in a place surrounded by forests, you feel relaxed and happy, and the fear of making mistakes disappears. It is not only art, but also a great therapy; clay brings you back to your childhood, gives you the opportunity to create, to change, to transform and destroy, and then, to try it once again. Ceramics is one of the oldest art forms, connecting many arts: painting, printmaking, sculpture and even scenography. The whole process is completed by firing in the kiln, so ceramics combines not only the arts but also the four elements: fire, water, earth and air.

*Paberžis 6
(55.607486, 24.414174)
Tel. +370 610 27117*

SAULIAUS KRONIO KALVĖ VELŽYJE

Velžio kaime, tautodailinīko Sauliaus Kronio ģurtoje privaĉoje kalvĕje, lankytojai susipaųsta su senuoju kalvystĕs amatu, ģvairiais metalo apdirbimo bųdais, ųiuolaikines kalvystĕs tehnoloģijomis ir patys ģsbando metalo kalimā. Ćia vykstanĉios edukacinĕs programos pritaikytos atsekiroms amĉiaus grupĕms: mokyklinukams skirta programa „Kalu laimĕs pasagĕlĕ“, suaugusiesiems – „Tradicĳų dermĕ kryųių virųsųnĕsĕ“. Kalvystĕs amatā kųrĕjas demonstruoja naudodamas ųimtametes dummies ir mobiliā kalvĕ, parodo, kaip kalviai dirbdavo, kai dar nebuvo elektros. Savo kųryboje tautodailinīkas ypatingā dĕmesj skiria kalviųskajai kryųdirbysteij, ųi jo veikla ģvertinta „Aukso vainiko“ apdovanojimu. Kalvĕje galima apųiųrĕti amatinīko sukurtā metalinĳ aukųtaitiųkų kryųių kolekcijā.

SAUĻUS KROŅA SMĒDE VELŽU CIEMĀ

Velųu ciemā, tautas daiĳamatnieka SauĻus KroŅa izveidotāĳā privātāĳā smĕdĕ, apmeklĕtāĳi iepaųzistas ar seno kalĕĳa amatu, daųųadiem metāla apstrādes veidiem, mųsdienu tehnoloģijām kalĕĳa darbā un paųi var izmĕģināt kalt metālu. Izģlitojoųšās programmas pielāģotas daųųādām vecuma grupām: skolĕniem paredzĕta programma “KaĻu laimes pakaviŅu”, pieauguųšajiem – “Tradicĳų harmonija krustu galos”. Kalĕĳa amatu saimnieks demonstrĕ, ģlzmantojot simtgadĳigas plĕųsas un mobilo smĕdi, kalĕĳa amatu saimnieks demonstrĕ parāda, kā kalĕĳi strādāĳa tad, kad vĕl nebija elektrības. Savā radoųšāĳā darbā kalĕĳs ģpaųšu uzmanģbu velta krustu kalųšanai. ųis viųa darbs novĕrtĕts ar apbalvojumu “Zelta vainags” (liet. Aukso vainikas). Smĕdĕ var aplųkot amatnieka aukųtāiųu tradĳijās izgatavoto metāla krustu kolekcijā.

© Gintaras Lukoųeviĉius

SAULIUS KRONIS' SMITHY IN VELŽIS

Visitors to the private blacksmith's forge in the village of Velųis, founded by folk artist Saulius Kronis, learn about the old craft of blacksmithing, various metalworking methods and modern blacksmithing technologies, and have a chance to try their own hand at forging metal. The educational programmes are tailored to different age groups: the programme “Making a horseshoe for happiness” for schoolchildren, and “Harmony of traditions at the top of the crosses” for adults. The artist demonstrates the craft of blacksmithing using centuries-old pumps and a mobile smithy, showing how blacksmiths used to work when there was no electricity. In his work, the folk artist pays special attention to forge cross-cutting, which has been awarded the Golden Wreath prize. In the forge you can see a collection of metal Aukųtaitija crosses made by the craftsman.

Vyturio g. 9, Velųys
(55.689979, 24.422690)
Tel. +370 615 46 619

TRAKIŠKIO ŽOLININKĖS

Trakiškio žolininkės puoselėja žolininkystės amatą – pačios augina žolynus, renka, džiovina, ruošia arbatas. Amatininkės teatralizuotai pristato senąją liaudies medicinos patirtį: autentišką gydymo būdą – aprūkimą po linine marška ant medžio anglių deginamų dagilių ir kitomis žolelėmis, gelbstintį nuo įvairių ligų ir „piktos akies“, padedantį, „kad velniai atstotų ir piktos dvasios nesikerotų“. Edukacinių programų metu dalyviai gali paragauti žolininkių „Laimės“ arbatos, apsirūkyti žolelių dūmais, susipažinti su senaisiais gydymosi receptais žolelėmis ir pasikonsultuoti rūpimais sveikatos klausimais.

TRAKIŠKŲ ŽĄJŲ SIEVAS

Trakiškų žąjų sievas kopj ąrstniecisko žąlišu pąrzinątąju amatu – pašas audžė ąrstniecības augus, vāc, kaltē, gatavo tējas. Amatinieces teatralizētā veidā iepazistina ar seno tautas medicīnas pieredzi: autentisku ąrstēšanas veidu – apkūpināšanu zem linu palaga ar dadžiem un citiem ąrstniecības augiem, kas tiek dedzināti uz kokoglēm. Šāda ąrstēšana pasargā no dažādām slimībām, „ļauņas acs“, kā arī panāk „lai velni atstājas un ļauni gari neapbur“. Izglītojošo programmu laikā dalībnieki var nobaudīt žąju sievu „Laimes“ tēju, apkūpināties ar žąju dūmiem, iepazīties ar seno ąrstniecības augu recepšu izmantošanu medicīnā un konsultēties par interesējošiem veselības jautājumiem.

TRAKIŠKIS HERBALISTS

Trakiškis herbalists cultivate the craft of herbalism by growing herbs themselves, collecting, drying and preparing teas. The craftswomen theatrically present the old folk medicine practices: an authentic healing method – smoking under a linen cloth on charcoal with spear thistle and other herbs, which helps against various diseases and the evil eye, and helps to keep the “devils away and the evil spirits from intervening”. During the educational programmes, participants can taste the herbalists’ Happiness tea, treat themselves with herbal smoke, learn ancient herbal treatment recipes and get advice on health issues.

Pergalės g. 2, Trakiškis
(55.733014, 24.507391)
Tel. +370 600 08 045

Panevėžio rajono savivaldybė kartu su Lietuvos ir Latvijos partneriais įgyvendina projektą „Craftsmanship as Tourism Product without Borders“ (Tour de Crafts, LLI-539) pagal 2014–2020 m. Interreg V-A Latvijos ir Lietuvos programą.

Visas projekto biudžetas – 816 900 EUR. Iš jų – bendrasis Europos regioninės plėtros fondo finansavimas – 694 400 EUR.

Šis leidinys parengtas naudojant Europos Sąjungos finansinę paramą. Už šio leidinio turinį atsako Panevėžio rajono savivaldybė. Jokiomis aplinkybėmis negali būti laikoma, kad jis atspindi Europos Sąjungos nuomonę. Daugiau apie projektą: www.latlit.eu, www.europa.eu

Panevėžus rajona pašvaldība kopā ar Lietuvas un Latvijas partneriem īsteno Interreg V-A Latvijas – Lietuvas programmas 2014. – 2020.gadam projektu “Amatniecība kā tūrisma produkts bez robežām” (Tour de Crafts, LLI-539).

Kopējās projekta izmaksas ir 816 900 EUR. Projekta līdzfinansējums no Eiropas Reģionālās attīstības fonda ir 694 400 EUR.

Šis izdevums sagatavots, izmantojot Eiropas Savienības finansiālo atbalstu. Par izdevuma saturu atbildīga Panevėžus rajona pašvaldība. Nekādos apstākļos nav uzskatāms, ka informācija atspoguļo Eiropas Savienības viedokli. Vairāk par projektu: www.latlit.eu, www.europa.eu

Panevėžys District Municipality together with Lithuanian and Latvian partners is implementing the project “Craftsmanship as Tourism Product without Borders” (Tour de Crafts, LLI-539) according to Interreg V-A Latvia–Lithuania Programme 2014–2020.

Total projects size is 816 900 EUR. Out of them co-funding of European Regional Development Fund is 694 400 EUR.

This publication was prepared with the financial support of the European Union. The content of this publication is the responsibility of Panevėžys District Municipality and can under no circumstances be regarded as reflecting the position of the European Union. Links to more information: www.latlit.eu, www.europa.eu

Interreg
Latvija–Lietuva

European Regional Development Fund

Panevėžio rajono
savivaldybė